# GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE IN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 franci.

ANULŬ L.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

**Nr. 23.** *Vinerĭ, 30 Ianuariu (11 Februariu.)* **1887.**


**Din causa S-tei sërbătorĭ de mâne diarulŭ nu va apare până Sâmbătă séra.**

## Brașovŭ, 29 Ianuariu 1887.

Deși de aprópe douëḑecĭ de anĭ încóce guvernele unguresci își dau cele mai marĭ silințe ca, prin totŭ felulŭ de uneltirĭ pe cale legislativă și administrativă, sĕ facă sĕ amuțéscă vocea naționalitățilorŭ nemaghiare din Transilvania și Țera unguréscă; deși le-a succesŭ a despoia de faptŭ pe naționalitățĭ de beneficiulŭ drepturilorŭ constituționale, creândŭ în tóte părțile maiorităț artificiale maghiare și ocupândŭ tóte funcțiunile publice cu Maghiarĭ și cu Maghiaronĭ; deși au făcutŭ imposibilă orice representare a intereselorŭ acestorŭ naționalitățĭ, închidêndu-le chiar și porțile parlamentului; deși Ungurii, din carĭ se compune adĭ aprópe esclusivŭ representanța țerei, fiă de orice partidă séu colóre, se ridică în contra naționalitățilorŭ de câte orĭ se face amintire de ele în cameră, vrêndŭ sĕ le denege îndreptățirea de a fi și de a se manifesta în țéră ca individualitățĭ deosebite: totuși nu mai este adĭ nicĭ unŭ secretŭ pentru lumea cea mare, că popórele nemaghiare, carĭ facŭ maioritatea absolută a poporațiunei statului, suntŭ cuprinse de-o adêncă nemulțămire și suntŭ departe de a se împăca cu actuala stare a lucrurilorŭ în regatulŭ s-lui Stefanŭ.

Ómenii politicĭ din țerile esterne, carĭ cunoscŭ situațiunea adevĕrată interióră dela noi și se interesézǎ de desvoltarea monarchiei nóstre vĕdŭ cu surprindere, că nicĭ față cu marele periculŭ ce amenință monarchia nóstră din afară, Ungurii nu vorŭ sĕ părăséscă cărarea prăpăstiósă, pe care au apucatŭ cu politica lorŭ de maghiarisare și că nu facŭ nicĭ cea mai mică încercare de a se împăca cu naționalitățile.

Unulŭ din ḑiarele de frunte române de peste Carpațĭ dă espresiune acestei juste mirărĭ ḑicêndŭ: „In împrejurările actuale, când Europa este amenințată de unŭ crâncenŭ rĕsboiu și când în specialŭ Austro-Ungaria este amenințată d'a fi năpădită de valurile colosului dela nordŭ, în aceste împrejurări, ḑicemŭ, credeamŭ că Maghiarii vorŭ înțelege necesitatea unei bune înțelegerĭ între ei și naționalitățĭ“.

Cam totŭ în sensulŭ acesta le-a vorbitŭ Maghiarilorŭ întrunițĭ în parlamentŭ deputatulŭ sêrbŭ Dimitrievicĭ, admoniându-i frățesce ca sĕ mulțăméscă popórele nemaghiare. Respunsulŭ ce l'a primitŭ dela representanții elementului domnitorŭ maghiarŭ scimŭ, că a fostŭ o „desaprobare generală.“

Acum vine și distinsulŭ naționalistŭ sêrbŭ Dr. Mihail Polit și accentuéză într'o broșură întitulată: „Unŭ cuvêntŭ la situațiune“, necesitatea d'a se împăca naționalitățile. Elŭ ḑice la sfêrșitulŭ scrierei sale:

„Decă raporturile rassei domnitóre maghiare cu naționalitățile n'arŭ fi atâtŭ de rele, crisa orientală n'ar avé acea însemnătate pentru Ungaria, la care de faptŭ a ajunsŭ. Ungaria ar puté fi ferită de urmările crisei orientale décă rassa maghiară ar avé încă în ultima óră resignațiunea de-a se împăca cu naționalitățile. Și naționalitățile voiescŭ integritatea Ungariei, dér o voiescŭ în spiritulŭ s-lui Stefanŭ — nu, ca *regnum unius linguae*“.

Nu ne trebue sfatulŭ naționalistului Polit — esclamă unŭ ḑiarŭ de frunte unguresců — amŭ renunțatŭ de multŭ a'lŭ capacita și a fi capacitațĭ de dênsulŭ.

Ca dovadă că Ungurii nu se gândescŭ a-și schimba politica față cu naționalitățile ne servesce declararea, ce a făcut'o ministrulŭ de instrucțiune Trefort cu ocasiunea felicitărilorŭ, ce i s'au adusŭ ḑilele aceste din incidentulŭ aniversărei a 70-a a ḑilei nascerei sale. „Statulŭ nostru este și trebue sĕ fiă unŭ statŭ maghiarŭ“, ḑise Trefort, și orĭ și cine scie ce însémnă acésta în gura unui ministru, care négă natura poliglotă a statului ungarŭ.

Cu tóte aceste Ungurii dela putere sêmtŭ, că ar fi consultŭ sĕ mai slăbéscă puținŭ din córdă în raportulŭ lorŭ cu naționalitățile în fața periculului, ce amenință din afară. Dér ei nu se gândescŭ la pace, ci numai la unŭ armistițiu provisorŭ, până ce va trece furtuna. Eată ce scrie ḑiarulŭ guvernamentalŭ „Kolozsvar“ într'unŭ articulŭ, în care înșiră diferite datorințe, ce le-ar avé Maghiarii:

„Este mai departe o datorință maghiară de-a stărui ca raporturile dintre naționalitățile locuitóre în acestŭ statŭ — *celŭ puținŭ față cu pericululŭ din afară, ce pe toțĭ ne amenință deopotrivă* — sĕ se întăréscă după putință. Trebue sĕ încunjurămŭ certele superflue, desbinările cə slăbescŭ puterile, când póte fi vorba de a sări cu întrebuințarea tuturorŭ forțelorŭ nóstre întrunite în apĕrarea patriei, care ne este deopotrivă patriă tuturorŭ.“

Ungurii din Aradŭ au și aflatŭ mijloculŭ de-a „întări“ „după putință“ raporturile lorŭ cu Românii și Sêrbii. Ei colportéză p'acolo o „poesiă“ românéscă, pe care o publicămŭ mai josŭ, ca unŭ productŭ caracteristicŭ alŭ sentimentelorŭ lorŭ în timpulŭ de față.

In fața periculului ce amenință din afară „bunii Ungurĭ“ întindŭ mâna „frațilorŭ dulcĭ“ Românĭ și Sêrbĭ spunêndu-le, că ei, Ungurii, suntŭ „tarĭ și vêrtoșĭ.“ Eată în puține cuvinte cuprinsulŭ acestui apelŭ în versurĭ.

Nu înțelegemŭ de ce Ungurii âmblă pe căi piedise sĕ încheiă „dulce frățiă“ cu Românii. De ce nu le ḑicŭ: Eată vĕ recunóscemŭ drepturile vóstre și dațĭ mâna cu noi sĕ scăpămŭ de nevoi?

Dér a spusŭ „Kolozsvár,“ ca Ungurii sĕ ne cruțe câtŭ timpŭ va juca ursu prin vecinĭ, apoi după aceea ne vorŭ fi frațĭ ca și până acum.

Acésta ne aduce aminte făr' de voiă de vorba Țiganului, când pe unŭ întunerecŭ mare avêndŭ sĕ trécă peste o punte cu slănina în spate dise: „Lumină, Dómne, lumină, că-țĭ dau și ție slănină!“ După ce trecŭ puntea la lumina fulgerelorŭ își rîse în pumnĭ și ḑise: „Orĭ ei lumina, orĭ n-ei lumina, slănină totŭ nu țĭ-oi da.“

---

## Generalulŭ Boulanger.

„Fonightly Review“ publică asupra generalului Boulanger, actualulŭ ministru de rĕsboiu alŭ Franciei, unŭ portretŭ din cele mai strălucite, datoritŭ unui fostŭ ministru englesŭ, Sir Charlos Dilke. Etă'lŭ:

„Nu e o personalitate ordinară aceea a generalului Boulanger. Elu a ajunsŭ forte iute la primulŭ rendŭ. Gambetta îlŭ clasa printre cei patru mai bunĭ ofițerĭ din armata francesă, alŭ treilea, decă nu mĕ înșelŭ. Elŭ e încă tenĕrŭ, simpaticŭ și frumosŭ vorbărețŭ. Își datoresce sórta d-lui Clemenceau, der începe deja sĕ-șĭ eclipseze patronulŭ, care nicĭ odată nu a fostŭ forte popularŭ. In generalŭ, lumea consideră că nu s'a condusŭ ca unŭ omŭ de ispravă într'o circumstanță recentă, der se recunósce, totŭ în generalŭ, că acesta nu i-a atinsŭ câtușĭ de puținŭ prestigiulŭ. De nu mĭ-ar fi témă sĕ se credă că exagerezŭ, așĭ ḑice, că dela Napoleonŭ la apogeulŭ puterei sale, și póte dela La Fayette în 1830 nicĭ unŭ omu nu s'a bucuratŭ în Francia de o popularitate comparabilă cu aceea a generalului Boulanger.

Și sĕ nu credețĭ că lumea salonelorŭ nu-i este vrăjmașă; der în Francia, mai puținŭ chiar decâtŭ în orĭce altă țeră, salonele nu au nicĭ o influență.

Elŭ este mai popularŭ în masa armatei decâtŭ principele presidentŭ în 1849—1850, și décă întelnesce puțină simpatiă în cadrele superióre sĕ scie că celalaltŭ era în acelașĭ casŭ. In realitate, numele generalului Boulanger este acela póte după alŭ d-lui de Lesseps, singurulŭ adevĕratŭ poporalŭ în Francia. Lucru straniu, de altmintrelea, în acelașĭ timpŭ, pe când elŭ este temutŭ de toțĭ ómenii politicĭ, nimenĭ nu vorbesce de elŭ fără unŭ surisŭ; le e frică der nu-lŭ iau la seriosŭ și, neținêndŭ contŭ de prestigiulŭ lui pe lângă chiar cititorii lorŭ, diarele îlŭ trateză cu plăcere de saltimbacŭ.

Nu se póte tăgădui că este ceva șarlatanescŭ în firea lui, și nu se póte sĕ fie cu totulŭ streinŭ reclamei care se face în jurulŭ numelui sĕu. Cu tóte acestea elŭ este unŭ bunŭ ministru de rĕsboiu și este permisŭ sĕ credemŭ că neobosita sa solicitudine pentru soldatŭ este unŭ efectŭ alŭ simțimintelorŭ sale generóse care nu se potŭ pune fără nedreptate pe socotéla unorŭ calcule de interesŭ personalŭ.

Der în Germania lumea nu este liniștită asupra situațiunei ce și-a făcutŭ generalulŭ Boulanger și pressa germană îlŭ arată bucurosŭ ca partisanŭ alŭ ideilorŭ rĕsboinice Mie mi se pare că acesta este o mare eróre. Tendința sa de a pune unŭ frĕu expedițiilorŭ așa dise coloniale îmĭ pare dictată mai puținŭ de gândulŭ ascunsŭ alŭ unei agresiunĭ europene decâtŭ de o prudență vrednică de laudă din tóte punctele de vedere. Intr'unŭ cuvêntŭ nu sunt din acei carĭ credŭ, că generalulŭ Boulanger sĕ pótă exercita o influență seriósă asupra Franciei și Europei.

---

## Unŭ cuvêntŭ la situațiune.

Sub acestŭ titlu *(Recimu Koju)* fostulŭ deputatŭ dietalŭ sêrbŭ *Dr. Mihailŭ Politŭ* a datŭ la lumină în Neoplanta (Neusatz) o broșură politică, în care atingêndŭ cestiunea orientală vorbesce despre raporturile interne ale Ungariei.

Crisa orientală, ḑice autorulŭ, influințéză asupra raporturilorŭ interne ale Ungariei, anume asupra raportutului naționalitățilorŭ, contra cărora ne'ncrederea cresce seu scade, după diferitele desfășurărĭ ale crisei orientale. Actualminte Ungurii credŭ că cu posițiunea câștigată în Serbia și cu pretinsa disposițiune antirusescă în Bulgaria au făcutŭ unŭ pasŭ înainte față cu Rusia în peninsula balcanică. Deșértă ilusiune. Simpatiile poporelorŭ balcanice pentru Rusia suntŭ neschimbate și în Sofia și în Belgradŭ numai se amăgesce lumea cu pretinsa disposițiune antirusescă. Mare ilusiune își facŭ Ungurii și cu privire la posițiunea ce credŭ că a câștigat'o monarchia față cu Rusia în Bosnia și Herțegovina. Rusia nu va consimți nicĭodată la anexarea acestorŭ provincii de către Austro-Ungaria, căcĭ cestiunea sêrbéscă în peninsula balcanică este totodată o cestiune rusécă, cestiunea posițiunei de mare putere a Rusiei la Bosforŭ.

Trecêndŭ la Ungaria, Dr. Politŭ ḑice, că neîncrederea față cu naționalitățile și anume față cu Sêrbii din Ungaria din incidentulŭ crisei orientale e cu totulŭ nejustificată. Raportului Rusiei de mare putere, Sêrbii din Ungaria nu'i potŭ nicĭ strica, nicĭ folosi. Sĕ nu li-se împute naționalitățilorŭ și anume Sêrbilorŭ, că n'arŭ fi căutatŭ sĕ se înțelegă cu rasa domnitóre. După diploma din Octomvre 1860 li s'a întinsŭ Maghiarilorŭ frățesce mâna și tóte s'au uitatŭ. Nicĭ Croații nicĭ Sêrbii n'au voitŭ sĕ trimetă deputațĭ în dieta lui Schmerling și atuncĭ ușorŭ s'ar fi pututŭ face începutulŭ cu federalismulŭ slavŭ. Decă Croații și Sêrbii ar fi cedatŭ, Schmerling ar fi făcutŭ atuncĭ încercarea cu alegerile directe pentru dieta Ungariei și ar fi și reușitŭ, celŭ puținŭ în cercurile nemaghiare. Atitudinea de atuncĭ a Croațilorŭ și Sêrbilorŭ a făcutŭ acésta cu neputință.

După pactulŭ din 1867, întregulŭ raportŭ alŭ naționalitățilorŭ s'a schimbatŭ din temeliă Se vede în acésta unŭ sistemŭ întregŭ. Ânteiulŭ pactŭ cu Croația în 1868 a fostŭ posibilŭ numai printr'o ordine electorală octoatră. După pactulŭ cu Croația au urmatŭ mĕsurile de represalii față cu naționalitățile: cu „Matica“ slovacă, cu gimnasiile slovace, cu fondulŭ sêrbescŭ Tökölyanŭ ș. a. Se puté vedé din aceea, că cestiunea naționalităților în Ungaria a devenitŭ cestiune de putere a rassei domnitóre. Și a rĕmasŭ până adĭ o cestiune de putere — în acésta zace caracterulŭ periculosŭ alŭ acesteia față cu crisa orientală.

Vorbindŭ de cestiunea bisericéscă, Dr. Polit ḑice, că autonomia bisericei sêrbescĭ ar fi sĕ se acomodeze caracterului episcopalŭ alŭ bisericei rĕsăritene. Dér toc-

mai în spiritulŭ bisericei rĕsăritene este justificată participarea elementului mireanŭ la administrarea esternă a bisericei și hierarhia sêrbéscă n'ar trebui sĕ se temă și sĕ impedece acéstă participare. Alegerea patriarhului este unŭ dreptŭ nendoiosŭ, esercitatŭ de doi seculĭ, alŭ poporului sêrbescŭ. Dér guvernulŭ unguresсŭ nu vrea patriarchŭ, ci unŭ felŭ de funcționarŭ în Carlovițŭ. Prin numirea patriarhului a devenitŭ permanentŭ conflictulŭ cu congresulŭ sêrbescŭ.

Cu privire la raporturile de partidă ale Sêrbilorŭ, autorulŭ dice, că partida națională a fostŭ unită aprópe 20 de anĭ și avea ca organŭ „Zastava". Prin așa numitulŭ programŭ din Chichinda de acum trei anĭ, s'a făcutŭ o spărtură în acéstă partidă. Aderenții programului din Chichinda au pusŭ mâna și pe „Zastava", dér numai pentru scurtŭ timpŭ. Programulŭ din Chichinda a fostŭ desaprobatŭ, atâtŭ de poporulŭ sêrbescŭ câtŭ și de guvernŭ; de acela fiindŭ că oferea prea puținŭ, de guvernŭ fiindŭ că nu voia s'audă nicidecum despre unŭ programŭ alŭ vre-unei naționalitățĭ. Actualminte nu esistă nici o »partidă chichindană«. Din contră s'a născutŭ între Sêrbĭ o partidă plină de mișcare: socialdemocrații, care din parte-i a pusŭ mână pe „Zastava«. De altă parte vechea partidă națională sêrbéscă a înființatŭ organulŭ ei propriu „Branik«, și acéstă partidă are și maioritatea în congresulŭ sêrbescŭ.

Vorbindŭ érăși despre cestiunea orientală, Dr. Polit dice, că cu câtŭ durézá mai multŭ timpŭ crisa orientală, cu atâtŭ mai sigurŭ e succesulŭ Rusiei. Nu-i vorbă, Rusia are interese în peninsula balcanică, dér nu interesŭ nemijlocitŭ d'a sdruncina esistența Austro-Ungariei, pe când Germania are unŭ interesŭ naționalŭ d'a anexa cele 10 milióne de Germanĭ. Autorulŭ înțelege febrila escitațiune în Ungaria în urma celorŭ ce se petrecŭ în peninsula balcanică. Decă raportulŭ rassei domnitóre cu naționalitățile n'ar fi atâtŭ de rĕu, crisa orientală n'ar ave acea insemnătate, la care în faptă a ajunsŭ pentru Ungaria. Acésta ar pute fi ferită de urmările crisei orientale, decă rassa maghiară ar ave încă în ultima óră resignațiunea, d'a se împăca cu naționalitățile. Naționalitățile încă vrĕu intregitatea Ungariei dér o vrĕu în spiritulŭ Sfântului Stefanŭ — nu ca *regnum unius linguae.*

## Ungurii și Românii.

„Românulŭ" de Duminecă 6 Februariu n. scrie la adressa Ungurilorŭ unŭ articulŭ de fondŭ, din care reproducemŭ următórele:

Amŭ audiŭ destule plângerĭ, amŭ înregistratŭ destule nedreptățĭ ce se facŭ Româniloŭ de peste munțĭ de cătră compatrioții lorŭ maghiarĭ. Din când în când ne-amŭ și ocupatŭ cu starea lorŭ și totd'auna amŭ terminatŭ prin a ne adresa cătră sferele conducĕtóre maghiare ca sĕ pună capĕtŭ unei stărĭ de lucrurĭ, care nu póte sĕ aibă decâtŭ urmărĭ triste atâtŭ pentru Ungurĭ câtŭ și pentru Românĭ.

Și în împrejurările actuale, când Europa este amenințată de unŭ crâncenŭ resbelŭ și cândŭ în specialŭ Austro-Ungaria este amenințată d'a fi năpădită de valurile colosului dela nordŭ, în aceste împrejurărĭ dicemŭ, credeamŭ că Maghiarii vorŭ înțelege necesitatea unei bune înțelegerĭ între ei și naționalitățĭ.

Încăerarea Austro-Ungariei cu Rusia este fórte probabilă, și de aceea în fața unei asemenea eventualitățĭ, orĭ cine ar fi în dreptŭ a presupune, că bărbații de statŭ din Austro-Ungaria vorŭ căuta înainte de tóte sĕ creeze în lăuntru monarchiei o stare de lucrurĭ, carĭ sĕ satisfacă legitimele dorințe ale tuturorŭ popórelorŭ din monarchiă.

Așa ii spune fiăcăruia mintea sănĕtósă. Cu tóte acestea în Ungaria lucrurile se petrecŭ altfelŭ. Conducĕtorii Ungariei, în locŭ d'a căuta sĕ mai îndrepteze unele rele din trecutŭ, continuă a brusca naționalitățile prin politica lorŭ.

Lăsândŭ la o parte diversele mĕsurĭ administrative și sbuciumările continue ale societății maghiare cu Kulturegyleturile ei, vomŭ spune numai că în camera ungară, urmândŭ discuțiunea asupra bugetului, nicĭ unulŭ dintre deputații maghiarĭ n'a găsitŭ de cuviință sĕ dică măcarŭ o vorbă de mângăiere pentru naționalitățĭ. Ba unui deputatŭ sêrbŭ, care a îndrăsnitŭ a'șĭ rădica glasulŭ în favorulŭ celorŭ apăsațĭ, i s'a rĕspunsŭ în nisce termenĭ, care orĭ-ce, numai mulțămire nu potŭ produce în rândurile naționalitățilorŭ.

Urmândŭ o asemenea politică, sĕ nu credă Maghiarii că vorŭ isbuti sĕ întărescă basele monarchiei austro-ungare, și chiar basele esistinței lorŭ naționale. Ceea ce voiescŭ ei, maghiarisarea, este unŭ visŭ, care le consumă puterile în lăuntru și îi face slabĭ în afară.

„Românulŭ" încheiă arătândŭ rĕulŭ ce resultă din faptulŭ, că puținii deputațĭ românĭ naționalĭ, câțĭ au pĕtrunsŭ în dietă, n'au arătatŭ cu ocasiunea desbaterei generale asupra bugetului starea miserabilă în care se găsescŭ Românii din regatulŭ Ungariei, cerendŭ îndreptare. Nu era de așteptatŭ unŭ votŭ favorabilŭ din partea Ungurilorŭ, dér s'ar fi obținutŭ unŭ resultatŭ moralŭ: s'ar fi mai auditŭ din nou, că Românii suntŭ fórte nemulțămițĭ de purtarea Ungurilorŭ.

## SCIRILE DILEI.

Cererea *Kulturegyletului* ardeleanŭ d'a i se încuviința scutirea de porto pentru corespondența sa, ministrulŭ comunicațiunei Baross sĕ o fi respinsŭ, precum se dice, pe temeiulŭ că promovarea intereselorŭ »culturale" nu ține de resortulŭ sĕu și nu se póte lipsi de venitulŭ portului postalŭ. — Nĕsipŭ în ochii lumei. De altmintrelea ministrulŭ prin acésta dă a se 'nțelege, că nu interese culturale urmăresce Kulturegyletulŭ.

—x—

„Amerikai Nemzetör" scrie: »*Agitatorii naționalĭ* nicĭ în America nu suntŭ rarĭ. Unŭ anumitŭ Alexandru Cozubŭ cantorŭ gr. or. din Miklosfalva (com Șarosŭ) emigrândŭ în Steelton, continuă și aci cu agitările. Corubŭ a sositŭ din Ungaria la Steelton în 1 Dec. a. tr., și cu tóte că posede pe deplinŭ limba maghiară, se delară ca amicŭ înfocatŭ (vad) alŭ panslavilorŭ și alŭ Muscalilorŭ, pe conpatrioții noștri toțĭ de aicĭ îi ațîță în contra patriei și națiunei maghiare, preamărindŭ și lăudândŭ pe Țarulŭ tuturorŭ Rușilorŭ." A rĕmasŭ acum sĕ se mai dovedéscă, decă „patrioții« carĭ trecŭ pe cealaltă lume dau peste „agitatorĭ« și „dușmanĭ« ai lorŭ. Mare focŭ pe „patriotulŭ" din America, că dascălulŭ Cozubŭ orĭ Corubŭ nu se mărturisesce de Ungurŭ! Ce sĕ'i facĭ decă astfelŭ e firea Românului, pe care Dumnedeu sĕ i-o ţină!

—x—

Sâmbătă sera, sĕptĕmâna trecută, s'a datŭ în sala hotelului Nr. 1 *balulŭ reuniunii femeilorŭ romano-catolice.* Balulŭ a fostŭ bine cercetatŭ. Dintre oficerĭ au luatŭ parte unŭ numĕrŭ mărișorŭ. Toaletele damelorŭ s'au distinsŭ prin eleganța lorŭ. S'a jucatŭ fórte multŭ, mai alesŭ damele nicĭ timpŭ de repausŭ n'aveau, deórece erau mai puținŭ numeróse decâtŭ dănțuitorii. Peste totŭ balulŭ a avutŭ frumósă reușită.

—x—

O fóiă unguréscă spune, că în apropiare de *Nadeșŭ* gendarmeria a pusŭ mâna pe unŭ fugarŭ militarŭ din Moldova, anume Gavrilă Maftei, care petrecu aci în diferite locurĭ ale țĕrii încă dela isbucnirea rĕsboiului din 1877/78.

—x—

Totŭ Sâmbătă séra, *doi hoțĭ*, dintre carĭ unulŭ se numesce Birfed, din Cernatŭ, în vêrstă de 20 anĭ, au pĕtrunsŭ în cancelaria notarului publicŭ d. Petru Nemeșŭ, fără sĕ pótă fura ceva, deórece banii și alte hârtii de valóre erau păstrațĭ în casa de ferŭ și hoțilorŭ le lipséu instrumentele de spargere. Sosindŭ tocmai atuncĭ notarulŭ acasă, unulŭ din hoțĭ isbuti sĕ fugă, ér celălaltŭ ascundêndu-se într'o cameră, fu găsitŭ și cu ajutorulŭ unui polițistŭ fu scosŭ și dusŭ la rĕcóre.

—x—

O *petrecere* se va arangia Sâmbătă în 31 Ianuariu (12 Februariu) 1887 în sala Redutei în folosulŭ copiilorŭ săracĭ din *Brașovulŭ-vechiu.* Biletele de intrare 50 cr. de persónă. Inceputulŭ la $7^1/_2$ óre precisŭ. *Comitetulŭ arangiatorŭ.* NB. Ofertele mărinimóse se vorŭ primi cu mulțămită și se vorŭ chita pe cale diaristică. Programa: 1. *Audițĭ acolo,* corŭ mixtŭ, esecutatŭ de tinerimea adultă. 2) *Șoldanŭ Vitezulŭ,* monologŭ de V. Alexandri, esecutatŭ de d. I. Drăgănescu. 3) *Rugăciunea Românului,* corŭ mixtŭ, esecutatŭ de tinerimea adultă. 4) *Povestea unei păsăruicĭ,* poesie de V. Alexandri, declamată de două școlărițe. 5) *Porumbița,* solo, esecutatŭ de d-ra Paraschiva Chivêraru. 6) *Oprișanulŭ,* poesie de V. Alexandri, declamată de elevulŭ Ioanŭ Axente. 7) *Frundulită,* corŭ mixtŭ. 8) *Bălcescu murindŭ,* solo, poesiă de V. Alexandri, esecutatŭ de d-lŭ Dumitru Haller. 9) *Josŭ în vale la isvorŭ,* cântecŭ poporalŭ, corŭ mixtŭ. După producțiune urmézá danțŭ, începêndu-se cu călușarulŭ și bătuta. — Sperămŭ că publiculŭ românŭ va contribui după puterĭ la ajungerea unui scopŭ atâtŭ de umanitarŭ.

—x—

Marțĭ în 22 Februariu n. *Casina germană* din locŭ va da unŭ balŭ în sala redutei din cetate.

—x—

O femeiă mai în etate se primește, în condițiunĭ fórte bune, ca *conducĕtóre a menagiului* la o moșiă din *România.* Doritórele de a ocupa acestŭ locŭ sĕ céră adresa dela administrațiunea fóiei nóstre, rĕmânêndŭ sĕ se pună singure în corespondență cu proprietarulŭ moșiei.

—x—

»Liberalulŭ" din Iași scrie următórele: „La 4 Decemvre, anulŭ espiratŭ, tênĕra *Maria Teodorescu,* supusă română, călărețâ de circŭ din trupa equestră a lui Cavini, s'a sinucisŭ, se crede că din causa gelosiei. Unŭ d. Lazio, călărețŭ de circŭ, acum la Nizza, pretinde a fi singurulŭ moștenitorŭ asupra efectelorŭ rĕmase dela nenorocita. Poliția locală, în urma intervenirei legațiunei române din Roma, cercetéză spre a afla părinții seu rudele mai de aprópe ale nenorocitei artiste«.

## Oprirea cărții „Rotacismulŭ la Moțĭ și Istrienĭ."

„Ellenzék" dela 8 Februariu a. c. vorbindŭ despre confiscarea broșurei de mai susŭ la vama Predealŭ face următórele observărĭ la cele dise de noi:

## FOILETONU.

### Vieța municipală în Dacia.

*(Conferința d-lui Gr. Tocilescu ținută la Atheneulŭ din Bucurescĭ.)*

De două-decĭ de anĭ încóce s'au introdusŭ reforme în studiulŭ archeologiei clasice. Inainte se studia numai Roma și Atena și încolo nimicŭ. Pentru ca sĕ cunóscemŭ istoria imperiului romanŭ, trebuie, pe lângă studiulŭ Romei, sĕ facemŭ și pe alŭ celorĭ'alte părțĭ, adecă alŭ provinciilorŭ.

Inainte istoria romană dedea importanță numai regalităței romane și republicei. Partea privitóre la imperiu era lăsată d'oparte seu se studia fórte pe scurtŭ, înșirându-se împĕrații cu câteva fapte. Acésta provenia din pricina isvórelorŭ istorice, căcĭ puținii istoricĭ ai epocei imperiale erau biografĭ simpli, lăsându-ne anecdote, intrige, crime, orgii d'ale cesarilorŭ, ear nu lucrurĭ din carĭ sĕ putemŭ trage unŭ învĕțămêntŭ. Când erau nevoițĭ sĕ spună ceva neplăcutŭ cesarilorŭ, ilŭ falsificau. Nicĭ unulŭ nu se ocupa de provincii, decâtŭ accidentalŭ și fórte superficialŭ.

Istoricii vechĭ nu țineau socotélă și cugetau fórte puținŭ la administrațiă, la credințele poporului, la organisarea militéréscă, la amĕruntele vieții sociale. Adĭ istoria trebue sĕ se scriă altfelŭ. Istoria Romei e istoria Europei și Momsen a asemĕnatŭ lumea romană cu unŭ copacŭ mare rosŭ de timpŭ, ce stă sĕ cadă din ce în ce, dér împrejurulŭ căruia crescŭ o sumă de vlăstare tinere.

Reforma care s'a făcutŭ în istoriă se datoresce inscripțiilorŭ, fiindŭ că Romanii orĭ pe unde au trecutŭ au scrisŭ ceva pe pietre, fiă de înmormêntare, fiă votive, tóte acestea nu erau lingușirĭ, ci scrise din întêmplare; decĭ au pentru noi mai mare interesŭ.

Când cetimŭ starea socială a Romei dela sfîrșitulŭ republicei, socotimŭ că ea avea sĕ cadă îndată; dér trăi încă vreme destulă, căcĭ erau acele vlăstare carĭ îi dau viĕță. Decĭ în aceste vlăstare e unŭ interesŭ mare, căcĭ în ele e resumată cultura greco-romană, căcĭ în ce privescŭ rĕsboiele ele suntŭ neînsemnate pe vremea imperiului, nefăcêndu-se nicĭ unulŭ decâtŭ pentru apĕrarea séu întărirea hotarelorŭ, ér nu de cucerire.

Istoria întrégă a imperiului romanŭ se resumă în trei cestiunĭ: apĕrarea fruntariilorŭ la Rinŭ, la Dunăre, și la Eufrat.

Pe noi ne intereséză apĕrarea Dunării, dice conferențiarulŭ. Face în scurtŭ istoria Dacilorŭ și a cuceririi romane de aicĭ.

Acum 2000 de anĭ, unŭ poporŭ neastêmpĕratŭ locuia țĕrile nóstre și mai alesŭ Transilvania. Acesta atacă cetățile grece de pe marginea Mării Negre și Caesar vrea sĕ facă o espedițiă în Iliria și la Dunăre, dér e omorîtŭ. Augustŭ vrea și elŭ, dér împrejurărĭ deosebite ilŭ împedecau. In luptele dintre Antoniu și Octavianŭ se amestecară și poporațiile de la Dunăre și mai alesŭ regele Cotizo. Țăria acestorŭ popóre vine de acolo că, după sistema lui Augustŭ de a face și mercenarĭ, fiindŭ dispușĭ la militărŭ, din ei ișĭ recrutau Romanii soldațĭ, carĭ învĕțau limba, obiceiurile și mai pre susŭ tactica militară a Romanilorŭ. După luptele civile, Octavianŭ bate pe Tracĭ, și Moesia e supusă; ér nu e transformată în provincia, ci lăsată cu prințĭ feudalĭ.

Starea lucrurilorŭ de aci devine îngrijitóre și Vespasianŭ aduce legiunĭ din Spania și Italia ca sĕ apere provincia. Domițianŭ este silitŭ sĕ încheie unŭ tractatŭ rușinosŭ.

Traianŭ, venindŭ pe tronŭ, sfîrșește cu poporulŭ dacŭ. Elŭ a vrutŭ sĕ formeze aci o singură coloniă, cum nu s'a făcutŭ nicăirĭ, căcĭ acésta era limita cea mai espusă tuturorŭ invasiunilorŭ și trebuia unŭ zidŭ puternicŭ.

Provincia Dacia coprindea Transilvania, Bănatulŭ și din țéra românéscă Oltenia. Numai acestea au fostŭ colonisate, numai în acestea s'au găsitŭ indicii. In Muntenia avemŭ rĕmășițe la Pietroasa, la Câmpu-lungŭ, în județulŭ Ialomița, unde e unŭ altarŭ alŭ unei ale săgetătorĭ sirienĭ. Lângă Galațĭ se găsescŭ urmele unei cetățĭ, care e anterióră ocupărei romane și depindea de autoritatea guvernatorului Moesiei inferiore.

Dintre tóte cetățile ce se aflau în Dacia colonisată, cea mai însemnată era *Ulpia-Traiană.*

*

Ajungemŭ la studiulŭ vieței municipale.

Sarmisegetuza, fiindŭ capitală, era și reședința gu-

„Nu'nțelegemŭ cu ce obrazŭ se mai gerézǎ incarnații șoviniștĭ ungurĭ ca ómenĭ liberalĭ când împedecǎ pânǎ și mișcarea nóstrǎ literarǎ' — ḑice »Gazeta« în numerulŭ sĕu mai nou. Motivŭ la acesta espectorare i-a datŭ împrejurarea, cǎ la Predealŭ a fostŭ opritŭ și confiscatŭ unŭ pachetŭ de cărțĭ ce s'a espedatŭ din Bucuresci la Buciumŭ. In pachetŭ se aflau 70 esemplare din opulŭ lui Teofilŭ Frâncu, intitulatŭ »Rotacismulŭ la Moțĭ și Istrienĭ“, ce erau adresate învĕțătorului Candrea. Adevĕratŭ este, cǎ opulŭ d-lui Teofilŭ Frâncu, care a studiatŭ în Clușiu la gimnasiulŭ romano-catolicŭ, posede meritŭ literarŭ, pentrucǎ pertractândŭ asupra modului de pronunțare a poporului munteanŭ d. Frâncu dǎ cu socotéla, cǎ pronunțarea acestui poporŭ arŭ fi una și aceeașĭ cu pronunțarea Românilorŭ istrianĭ; adevĕratŭ este și aceea, cǎ materialulŭ pentru lucrarea acelui opŭ i l'a procuratŭ învĕțătorulŭ gr. or. din Buciumŭ, Candrea, și astfelŭ cu totŭ dreptulŭ a putută aștepta sĕ capete unŭ astfelŭ de pachetŭ de esemplare din acea edițiune; întru aceea trebue sĕ mai recunoscemŭ, cǎ în carte se cuprinde și altceva, mai cu semǎ reinprospĕtézǎ evenimentele istorice și încǎ fațǎ cu Maghiarii c'unŭ tonŭ plinŭ de urǎ, încâtŭ peste totŭ nu póte acea carte sĕ fiǎ potrivitǎ pentru susținerea amicabilelorŭ relațiunĭ dintre Românii și Maghiarii dela Munțĭ. O voce ca acésta nimenea n'ar putea-o suferi în România. O astfelŭ de mișcare literarǎ, care culminézǎ în aceea, ca sĕ suscitǎmŭ urǎ în internulŭ patriei, între poporele surorĭ, este o mișcare literarǎ ce gravitézǎ in afarǎ. Opulŭ d-lui Frâncu la totŭ casulŭ ar fi scumpŭ, decǎ cu intențiune nu ar fi adausŭ astfelŭ de lucrurĭ accidentale și stricăciose, cum este de esemplu și descrierea castelului din Fărcădinŭ. Astfelŭ de apucăturĭ nu ajutǎ la înaintarea culturei nicĭ unui ramŭ de literatură, de aceea nicĭ o nedreptate nu i s'a făcutŭ d-lui Teofilŭ Frâncu când i s'a opritŭ la granițǎ acelŭ opŭ. Foiletonulŭ „Românului« și așa a comunicatŭ opulŭ acesta în bogatŭ cuprinsŭ“.

„Peste totŭ ḑicêndŭ o parte din frații românĭ nu póte înțelege greua problemǎ a statului maghiarŭ, care consistǎ și în aceea, ca sĕ se păzéscǎ liniștea internǎ a poporelorŭ fațǎ cu orĭ ce agitațiunĭ strĕine. Durere, cǎ pe partea acestei agitațiunĭ stau tocmaĭ ómenii pressei. Din punctulŭ de vedere alŭ siguritățiĭ publice, din punctulŭ de vedere alŭ păcii comune nu ne este totŭ atâta de cele ce se scriu în orașulŭ Bucuresci. Noi aicĭ avemŭ dreptulŭ sĕ susținemŭ pacea fațǎ cu curentele contrare nouĕ ce se manifestǎ între străinĭ. Despre opurĭ scientifice nu póte fi vorba, dér noi grăimŭ despre astfelŭ de opurĭ, carĭ singurŭ numaĭ pentru aceea se scriu, ca sĕ agiteze unŭ poporŭ contra celuilaltŭ poporŭ; decǎ protestǎmŭ contra acestora nu póte sĕ ni-o ia în nume de rĕu nicĭ „Gazeta“ și nicĭ altcineva.“

Cartea din cestiune nu cuprinde decâtŭ date istorice și limbistice de valóre scientificǎ. Parte mare din acestea s'au publicatŭ și în foile române de aicĭ. D-lŭ Frâncu, suntemŭ sigurĭ, nu s'a gânditŭ sĕ ațițe pe Muntenĭ în contra Ungurilorŭ. La lucrulŭ acesta se pricepŭ multŭ mai bine fișpanii și solgăbirĕii ungurĭ din țérǎ. Acésta trebue sĕ o scie d. Frâncu destulŭ de bine, cu atâtŭ mai vârtosŭ cǎ a învĕțatŭ câțiva anĭ și la o școlǎ unguréscǎ. Singura intențiune a d-lui Frâncu a fost de a spune adevĕrulŭ despre raporturile din trecutŭ între Ungurĭ și Românĭ. Décǎ tóte datele istorice despre aceste raporturĭ pledézǎ în contra Ungurilorŭ, dândŭ pe fațǎ perfidia cu care s'au purtatŭ ei fațǎ cu Românii, atuncĭ cine e de vinǎ? — La Ungurĭ se vede cǎ istoria este numaĭ atuncĭ o sciințǎ, când se falsificǎ faptele istorice în favórea lorŭ. Noi însĕ socotimŭ, cǎ problema sciințeĭ istoriei este de a scóte la luminǎ adevĕrulŭ. „Ellenzék“ luând în apĕrare mĕsura despoticǎ a confiscăreĭ cărțiĭ d-lui Frâncu întrǎ în categoria șoviniștilorŭ, carĭ persecutǎ literatura nóstrǎ.

Ilŭ întrebǎmŭ dér încǎ odatǎ: cu ce obrazŭ se mai gerézǎ șoviniștii ungurĭ ca liberalĭ?

---

## Fortificarea Budapestei..

Unele ḑiare din Pesta au adusŭ scirĭ forte amĕrunțite despre o apropiatǎ întărire a Budapestei cu fortificațiunĭ pasagere și confirmǎ aceste scirĭ prin aceea, cǎ dupǎ cum spune foia ordinațiunilorŭ armatei s'au atașatŭ direcțiunei geniului din Budapesta patru căpitanĭ de geniu. Foile oficióse asigurǎ, ca și cum arŭ desminți acele scirĭ, cǎ despre unŭ planŭ de fortificare nu se scie nimicŭ în cercurile guvernului unguréscŭ, nicĭ la comanda de corpŭ de acolo, și apoi nu se potŭ lua astfelŭ de hotărîrĭ, nicĭ sĕ se punǎ în esecutore, fǎrǎ a fi încunoscințate aceste douĕ locurĭ. Cǎ s'au atașatŭ patru căpitanĭ de geniu la direcțiunea de geniu din Pesta, ḑice „P. Lloyd«, pentru ale căreĭ lucrărĭ erau de ajunsŭ doi oficerĭ de acestŭ gradŭ, e adevĕratŭ, și ușorŭ se póte esplica lucrulŭ. In fața seriósei situațiunĭ și a necesitățiĭ ce s'ar pute ivi, d'a se mai lua și alte mĕsurĭ militare, este datoria administrațiunei de rĕsboiu, a pune *sĕ se studieze cu deamĕruntulŭ tóte raporturile terenului și altele la timpŭ pânǎ ce e încǎ liniște*, ca sĕ nu fiǎ surprinsǎ de vr'o schimbare neprevĕḑutǎ și sĕ nu fiǎ silitǎ a improvisa în ultimulŭ momentŭ decisiunĭ pre grăbite, ci sĕ fiǎ pregătitǎ pentru tóte eventualitățile. Tóte aceste mĕsurĭ dovedescŭ *posibilitatea unui periculŭ*, dér nu se crede cǎ e apropiatŭ.

O altǎ fóiǎ comunicǎ, cǎ e vorba d'a se transforma Budapesta într'o taberǎ întăritǎ.

---

**Din Țera Oltului**, 31 Ianuariu 1887.

Stim. D-le Redactorŭ. Astăḑĭ, 31 Ianuariu, s'a sĕvîrșitŭ în comuna Scoreiu a doua alegere de membrii în comitetulŭ comitatensŭ alŭ țĕreĭ Oltului.

Incǎ înainte de a sosi ḑiua alegereĭ s'a declaratŭ „conducĕtorulŭ.« Scorenilorŭ — ca sĕ-i ḑicŭ așa — Iacob Knepfler, cǎ elŭ póte da dovedĭ despre aceea, cǎ locuitorii din Scoreiu trebue sĕ asculte de elŭ. Firesce, nu prin fapte generóse orĭ de binefacere șĭ-a câștigatŭ jupânulŭ Knepfler ascultare la locuitorii din satŭ, ci, ca Evreu, ișĭ are și elŭ ca toțĭ Evreii apucăturile sale, pe carĭ, fiindŭ vorba tocmaĭ de alegerĭ, scia că-și va afla destulŭ terenŭ pentru a și-le desvolta dupǎ placŭ, fǎrǎ a se teme de controlulŭ legei, căcĭ prin numele de Evreu și luĭ i se cuvenea parte din privilegiulŭ „patriotismului,« care de multe orĭ și pe mulțĭ înșĭ ii scutesce astăḑĭ de asprimea legei.

Mijloculŭ la care a recursŭ jupânulŭ Knepfler pentru corumperea poporului a fostŭ rachiulŭ. In ḑiua premergĕtóre alegerei, Duminecǎ, 30 Ianuariu, alegĕtorii din Scoreiu se aflau *în corpore* la casa acestui Jidanŭ, din a căruia dărnicia ospătându-se, audiai din când în când: trăéscǎ Rusz Karoly!

In ḑiua de alegere apărŭ și alŭ doilea „conducĕtorŭ,“ d. Nicolau Budacŭ, împreunǎ cu fiiulŭ sĕu, d-lŭ învĕțătorŭ Ionŭ Budacŭ. Acestŭ din urmǎ a desvoltatŭ unŭ zelŭ neobositŭ in calitatea sa de corteșŭ, biletele cu alte nume le aduna și le rupea, ér în loculŭ lorŭ da alte bilete cu numele lui Nicolau Budacŭ, Rusz Karoly și Boer Oliver. Se înțelege cǎ cu aceste bilete a consimțitŭ și d-lŭ președinte Bardas Demeter, fiind-cǎ ișĭ cunoscea ómenii sĕi. Invingerea vedĭ-bine a fostŭ mai vârtosŭ pe partea lorŭ; Nicolau Budacŭ și Rusz Karoly au fostŭ aleșĭ ca membrii în comitetulŭ comitatensŭ, și câtŭ pe aci era sĕ ésǎ și Boer, care nicĭ n'a avutŭ dreptulŭ de alegere în vre-unŭ cercŭ electoralŭ, dér ca prin minune, pe lângǎ tóte apucăturile corumpĕtore în loculŭ alŭ treilea a fostŭ alesŭ d-lŭ Iosifŭ Streza, despre care putemŭ și noi ḑice cǎ e Românŭ adevĕratŭ.

In loculŭ acesta îmĭ aducŭ aminte de-o sentințǎ esprimatǎ în memorandulŭ clubului naționalŭ din Sibiiu, prin care se susține, cǎ n'au fostŭ nicĭodatǎ timpurĭ, când streinii sĕ ne fi pututŭ copleșĭ și subjuga fǎrǎ de ajutorulŭ Românilorŭ. Și întru adevĕrŭ servilismulŭ și interesele particulare la mulțĭ conducĕtori românĭ le în tunecǎ mintea și nu-i lasǎ a-șĭ mai aduce aminte de povața mântuitore a strălucițilorŭ bărbațĭ, carĭ șĭ-au pusŭ vieța pentru noi, cum a fostŭ Șincai, Lazarŭ, Maiorŭ etc. Dér sĕ revinŭ la obiectŭ,

La prima alegere de membri în comitetulŭ comitatensŭ alŭ Țĕrei Oltului, ce s'a întêmplatŭ în tómna anului trecutŭ totŭ în Scoreiu, au reușitŭ Românii a a lege din partea lorŭ trei representanțĭ sdravenĭ, adecǎ pe d. Streza și preoții Monea și Isaie. Acesta abunăsema nu le va fi convenitŭ Maghiarilorŭ și de aceea i-a fostŭ fórte ușorŭ d-lui Iozsi de Albert ca prin unŭ protestŭ alŭ sĕu sĕ anuleze alegerea, măcarcǎ uniculŭ motivŭ ce l'a putulŭ aduce a fostŭ împrejurarea, cǎ unele comune au fostŭ încunoscințate prea târḑiu despre ḑiua alegereĭ.

Acum însĕ s'a înaintatŭ altŭ protestŭ la oficiulŭ vicespănescŭ din Făgărașŭ, și respective la comisiunea verificătóre, cu alte douĕ puncte multŭ mai ponderóse, și anume: a) cǎ s'au făcutŭ cele mai marĭ corupțiunĭ publice cu bĕuturĭ spirituóse și b) cǎ s'au băgat la urnǎ vre-o 11 bilete cu numele unorŭ alegĕtorĭ, carĭ nicĭ n'au fostŭ în acea ḑi prin Scorei. Aceste puncte se potŭ dovedi prin ḑecĭ de martorĭ. Suntemŭ acum fórte doritorĭ de a vedé resultatulŭ protestului; sĕ vedemŭ, décǎ întru adevĕrŭ se va anula alegerea și décǎ se va strămuta loculŭ alegereĭ din Scoreiu în Porumbaculŭ inferiorŭ, ér eventualŭ, décǎ s'ar admite a treia alegere vremŭ sĕ scimŭ, óre și acésta totŭ de susŭ ḑisulŭ președinte va fi condusǎ? — In fine trebue sĕ esprimŭ laudǎ și mulțămitǎ membrilorŭ din ambele comune Porumbace și din comuna Colunŭ, ér din partea celorŭ dela școla grănițĕrescĭ fiǎ-mĭ permisŭ a spune cǎ așteptŭ mai multŭ.

*Unŭ alegĕtorŭ.*

**De sub Găina**, 6 Febr n. 1887.

Domnule Redactorŭ! In *Aradŭ* este colportatǎ și afișatǎ următórea poesiǎ românéscǎ din sorginte unguréscǎ, căcĭ numaĭ astfelŭ de isvorŭ póte avea unŭ asemenea rarŭ specimenŭ de literaturǎ poeticǎ:

*Sĕ audimŭ!*

Mĕi Române, frate dulce,
Dorile ivescu-se,
Amŭ durmitŭ deja 'n tăcere,
Sêrbĭ, Românĭ scolați-vĕ!

In vecinĭ, vedĭ, arde casa.
Bulgaria s'a 'ngropatŭ,
Mórtǎ i a ei libertate,
Domnulŭ ei s'a detronatŭ.

Susŭ cu furcĭ și susŭ cu apǎ,
Casa nóstrǎ s'o pădimŭ!
Nu e timpŭ de trăgănare,
Nu! căcĭ trăgănêndŭ perimŭ!

Aid' Sêrbule frate dulce,
Dǎ și tu mâna cu noi,
Multŭ așteptǎ bunii Ungurĭ
Dupǎ noi și dupǎ voiu.

D'avemŭ brâncĭ și d'avemŭ voiǎ,
Prea tarĭ suntemŭ noi trei inșĭ,
S'ajutǎmŭ dér Bulgariei,
Atuncĭ dobêndimŭ patru inșĭ.

Nu lăsǎmŭ sĕ vinǎ Muscalu
Căcĭ elŭ ni-ar aduce sbiciu,
Și ni-ar lua libertatea,
Și amŭ fi toțĭ nefericițĭ.

Dǎmŭ mâna cu frațiĭ Ungurĭ,
Ungurii-sŭ tarĭ și vêrtoșĭ,
S'apĕrǎmŭ pre Impĕratulŭ*)
Și țéra, sĕ fimŭ voioșĭ.

Impĕratulŭ, țera-sŭ tare,
Intrunițĭ suntŭ ca și ferulŭ.
Aidemŭ lorŭ într' apĕrare
Pre fricoșĭ nu-i rabdǎ ceriulŭ.

Sĕ trăiéscǎ Impĕratulŭ,
Sĕ trăiéscǎ și țera,
Sĕ trăiéscǎ libertatea,
Dumnedeu ni a ajuta!

Așa de poeticĭ suntŭ patrioțiĭ împintenațĭ dela Aradŭ, *uti figura docet.*

*) Ungurii când se adreséзǎ cu buna cǎtrǎ țĕranii noștri le vorbescŭ de „împĕratŭ,“ pentrucǎ țĕranii noștri nu sciu ce e rege, ci numai de unŭ împĕratŭ sciu. — Red.

# SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

STRASSBURG, 10 Februariu. — La banchetulŭ datŭ în onórea comisiuneĭ țĕrii, guvernatorulŭ Hohenlohe declarǎ, cǎ situațiunea Europei e seriósǎ, deși nu e iminentŭ nicĭ unŭ rĕsboiu. Spiritele numaĭ atuncĭ e de speratŭ cǎ se vorŭ liniști, când disposițiunea generalǎ a spiritelorŭ din Franța va recunósce situațiunea creatǎ prin tractatulŭ dela Francfurt. Dér și Alsația-Lotaringia trebue sĕ recunóscǎ deplinŭ efectulŭ tractatului, căcĭ numaĭ atuncĭ póte spera sĕ fiǎ pusǎ pe piciorŭ egalŭ cu celelalte state germane.

LONDRA, 10 Februarie. — In cerculŭ Saint-Georges fù alesŭ cancelarulŭ tesaurului Goshen cu 5702 voturĭ membru alŭ parlamentului.

## DIVERSE.

**Necrologŭ.** — Silvia, măr. Dr. Plopu, Ioanŭ, Lucreția, Liviu și Corneliu ca fii și fiice; Dr. Georgiu Plopu, ca ginere; Michailŭ, Vasa, Petru, Stefanŭ, Iulia și Elena, ca frați și surorĭ; Constantinŭ Ionuțiasiu, ca socru; în fine nenumĕrațĭ consângenĭ, afinĭ și amicĭ — cu inima plinǎ de dorere aducŭ la cunoscințǎ mórtea grabnicǎ a neuitatului lorŭ părinte, respective frate, ginere, consângenŭ, afinŭ și amicŭ: *Demetriu Iamașdanu*, proprietarŭ în Curticiu, care dupǎ suferințe scurte de abia câteva ḑile, a repausatŭ în 31/19 Ianuariu a. c. Imormêntarea multŭ regretatului defunctŭ s'a oficiatŭ dupǎ ritulŭ gr. or. românŭ în Curticiu în 2 Febr. (21 Ianuariu) a. c. la 9 óre d. a.

Fiǎ-i țĕrina ușorǎ!

*Rectificare.* In Nr. de erĭ alŭ fóiei nóstre, la corespondenț. din Mezzowo, șirulŭ 11 dela începutŭ, în locŭ de: elemente cu totulŭ destinate, sĕ se cetéscǎ: elemente cu totulŭ *distincte*

---

vernatorului, locotenentŭ alŭ împĕratului, căcĭ Dacia era o provinciǎ d'a împĕratului, nu d'a senatului. Dacia a fostŭ ântêiu de rangŭ pretorialŭ și pe urmǎ a fostŭ ridicatǎ la rangulŭ consularŭ.

In éstŭ orașŭ se țineau ḑisele *Concilia*. Erau nisce adunărĭ, nisce diete provinciale, nu o camerǎ electivǎ; era o instituțiune politico-religiosǎ. Augustŭ voise sĕ'șĭ instituiascǎ unŭ cultŭ alŭ sĕu și dedea voiǎ popórelorŭ sĕ se închine la orice ḑei, dér odatǎ pe anŭ, la 1 Augustŭ, sĕ se trimețǎ delegațĭ din fie-care orașŭ la capitalǎ,—în Dacia la Sarmisegetuza și, dupĕ ce se oficia serviciulŭ divinŭ de cǎtrǎ sacerdotulŭ celorŭ 3 Dacii, guvernatorulŭ se făcea cǎ întrébǎ pe delegațĭ de interesele lorŭ. Aceste erau *Concilia*. Făceau adrese de mulțǎmire cǎtrǎ guvernatorŭ, trimeteau la Roma ca sĕ felicite pe împĕratŭ pentru cutare seu cutare lucru. Erau câtŭ se póte de servile; nicĭodatǎ nu arĕtau și nemulțǎmirile lorŭ. Cu tóte astea guvernatorii se țineaŭ de misiunea, cǎ oile trebuiescŭ tunse, dér nu jupuite, și odatǎ unŭ procuratorŭ a făcutŭ anulŭ de 14 lunĭ și lua imposite pentru atâtea, pe când la Roma trimetea pe 12 lunĭ. Când împĕratulŭ a aflatŭ, i-a luatŭ banii, dér i-a pusŭ în tesaurulŭ sĕu propriu. O singurǎ datǎ se găsesce scrisŭ pe o piatrǎ din Galia, cǎ a făcutŭ oposițiǎ.

(Va urma).

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureșianu

### Cursulu la bursa de Viena

din 9 Februariu st. n 1887

| | |
|---|---|
| Rentă de aurŭ 5°/₀ . . . | 96 35 |
| Rentă de hârtiă 5°/₀ . . | 87 10 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare . . . . . . . . | 146.— |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . . | 96. — |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune) . . . . | 104 — |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune) . . . . | 115 50 |
| Bonurĭ rurale ungare . . | 104.— |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 104.— |
| Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ . . . . . . . . | 104.— |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 104.— |
| Bonurĭ rurale transilvane | 104 — |
| Bonurĭ croato-slavone . . | 104.50 |
| Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. . . . . . . | —.— |
| Imprumutulŭ cu premiu ung. . . . . . . . . | 116 50 |
| Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinuluĭ . | 119 75 |
| Renta de hârtiă austriacă | 78 05 |
| Renta de arg. austr. . . | 80 05 |
| Renta de aurŭ austr. . . | 106 90 |
| Losurile din 1860 . . . | 131.25 |
| Acţiunile băncel austro-ungare . . . . . . . . | 850 — |
| Act. băncel de creditŭ ung. | 270 50 |
| Act. băncel de creditŭ austr. | 297.60 |
| Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ . . . . . | 6.02 |
| Napoleon-d'orĭ . . . . | 10.11 |
| Mărcĭ 100 imp. germ. . . | 62 89 |
| Londra 10 Livres sterlinge | 128 10 |

### Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 27 Ianuarie st. v. 1887.

| | Cump. | vend. |
|---|---|---|
| Renta română (5°/₀). | 91— | 92— |
| Renta rom. amort. (5°/₀) | 92¹/₂ | 93¹/₂ |
| » convert. (6°/₀) | 85¹/₂ | 86¹/₂ |
| Împr. oraş. Buc. (20 fr.) | 35— | 36— |
| Credit fonc. rural (7°/₀) | 100— | 101¹/₂ |
| » „ „ (5°/₀) | 85— | 86— |
| » » urban (7°/₀) | 98— | 99— |
| » » » (6°/₀) | 91— | 92— |
| » » » (5°/₀) | 81— | 82— |
| Banca naţională a României 500 Lei | —— | —— |
| Ac. de asig. Dacia-Rom. | —— | —— |
| » » » Naţională | —— | —— |
| Aurŭ contra bilete de bancă . . | 18.25 | 18.50 |
| Bancnote austriace contra aurŭ. . | 2.02— | 2.02— |

### Cursulu pieţei Braşovu

din 9 Februariu st. n. 1887.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ . . . . | Cump. | 8.46 | Vênd. | 8.48 |
| Argint românesc . . . . . . . | » | 8.42 | » | 8.44 |
| Napoleon-d'orĭ . . . . . . . . | » | 10.07 | » | 10 10 |
| Lire turcescĭ . . . . . . . . . | » | 11.45 | » | 11.48 |
| Imperialĭ . . . . . . . . . . | » | 10.45 | » | 10.48 |
| Galbenĭ . . . . . . . . . . . | » | 5 97 | » | 6.02 |
| Scrisurile fonc. »Albina« . . | » | 101.— | » | 102.— |
| Ruble Rusescĭ . . . . . . . . | » | 116.— | » | 117.— |
| Discontulŭ . . . | » | 7—10°/₀ pe anŭ. | | |





Nr. 20 887.
a. f. sc. e. d.

## Licitaţiune de pădure spre tăiare.

Din pădurea dominiuluĭ Csicsó-Keresztur, proprietatea fonduluĭ nostru de stipendie, se vorŭ vinde după planulŭ de economisare în „Costa vieĭ“ 27 jughere pădure de 48 anĭ, de bĕtrână, ér în „Chizosia“ 24 jughere pădure de 88 anĭ tótă de stejarŭ séu în secţiunĭ de câte 5 jughere 1600□ séu şi la olaltă la licitaţiunea ce se va ţiné aicĭ în Năsĕudŭ la oficiulŭ administraţiuneĭ în **27-lea Februariu 1887** dela 10 până la 12 óre înainte de amédḑĭ, celuĭ ce va da maĭ multŭ, începêndŭ dela preţulŭ de strigare de 80 fl. v. a. pentru unŭ jugherŭ.

Vadiulŭ va trebuĭ sĕ corespundă numĕruluĭ jugherelorŭ à 80 fl. şi va trebuĭ sĕ fiă 10°/₀ a preţuluĭ pădureĭ, la care va reflecta imbiiatorulŭ oferte sigilate timbrate şi provĕḑute cu acestŭ vadiu făcute în scrisŭ, se vorŭ accepta până la începerea licitaţiuneĭ cu gura, dér în ele trebue sĕ fiă spusŭ, că oferintele cunósce bine condiţiunile şi se supune lorŭ necondiţiunatŭ.

Informaţiunĭ maĭ detaiate se dau aicĭ în órele oficióse.

Din şedinţa comisiuneĭ administrătóre de fondurile scolastice centralĭ districtualĭ.

Năsĕudŭ, 19 Ianuariu 1887.

Preşedintele: **Ionŭ Ciocanŭ.** Secretarulŭ: **Ioachimŭ Mureşianu.**

Láttam:

Besztercze, 1887 ¹/₂.

**Br. Bánffy Dezsö**, főispán, kir. biztos. 2—3

## Tarifa anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6

Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

| | | |
|---|---|---|
| Pentru repeţirĭ de | 3— 4 orĭ . . . . . . . | 10°/₀ |
| „ „ „ | 5— 8 „ . . . . . . . | 15°/₀ |
| „ „ „ | 9—11 „ . . . . . . . | 20°/₀ |
| „ „ „ | 12—15 „ . . . . . . . | 30°/₀ |
| „ „ „ | 16—20 „ . . . . . . . | 40°/₀ |
| Dela 20 de repeţirĭ în susŭ | . . . . . . . | 50°/₀ |

Pentru anunciurĭ ce se publică pe maĭ multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate maĭ susŭ.

## Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-niĭ abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiuneĭ sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatuluĭ poştalŭ şi numeriĭ de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domniĭ ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi postaultimă. ADMINISTR. „GAZ. TRANS“

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.